

Jan Tomczak

"Gott ist uns nah : Glaubensbuch in vereinfachten Form : Mittelstufe I", Köln 1971 : [recenzja]

Collectanea Theologica 44/4, 223-224

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Elementar Bibel, część I: *Geschichten von Abraham, Isaak und Jakob*, wybrała i przedstawiła Anneliese Pokrandt, ilustrował Reinhard Herrmann, Lahr-München 1973, Verlag Ernst Kaufmann oraz Kösel-Verlag, s. 88.

Pięknie ilustrowana książeczka, napisana prostym a zarazem pięknym i precyzyjnym pod względem teologicznym językiem, przeznaczona jest zasadniczo dla dzieci w wieku do 9 roku życia, ale i dorośli mogą ją czytać z wielkim pożytkiem. Nie jest to „historyjka biblijna” w tradycyjnym tego słowa znaczeniu. Pisana w formie białego wiersza chce wydobyć najgłębszą myśl teologiczną streszczonej lub parafrazowanej Biblii i trzeba przyznać, że to się autorom świetnie udało. Mówimy „autorom”, ponieważ przy ułożeniu tego tekstu współpracowali także Friedrich Hoffmann, Martha Luschei, Herbert Josepfit oraz jako doradca teologiczny Klaus-Dieter Marxmeier. Na szczególną uwagę zasługuje w tej książce płaszczyzna historii zbawienia. Czytelnik zapoznaje się z tym, jak Bóg kładł podwaliny pod utworzenie narodu wybranego. Proces ten zaczął wraz z powołaniem Abrahama. To wydarzenie stanowi punkt wyjścia książki która dobrze ukazuje także udział człowieka w historii zbawienia. Uczy też czytelnika dostrzegania zamiarów Bożych w jego własnym życiu i wypełnienia własnego powołania. Słowem, wprowadza w całą głębię myśli religijnej zawartej w księdze Rodzaju od rozdziału 12 do końca, a nie zatrzymuje się tylko na moralnej stronie opowieści biblijnych, jak to miało miejsce w tradycyjnych „historyjkach biblijnych”.

Wspaniałe rysunki, które syntetyzują tekst i pogłębiają go, a jednocześnie świetnie wprowadzają w atmosferę kultury świata biblijnego, zapewne przykują uwagę dzieci. Ich autor zapoznał się ze sposobem rysowania stosowanym przez ludzi starożytnego Wschodu, zwłaszcza Egiptu. Widać to w stylizacji jego rysunku. Jednocześnie dobrze dostosował się do upodobań dzieci i uniknął przy tym fałszywej infantylizacji. Operuje on poza światłocieniem czarno-białym jedynie kolorem czerwonym. Posługuje się nim dla wyekspozowania głównych postaci danego fragmentu Biblii lub „ocieplenia” rysunku.

Na katechizacji i w liturgii spotykają się dzieci z niepowiązanymi fragmentami Pisma świętego. Dlatego taka Biblia elementarna wydaje się bardzo potrzebna nawet dla dorosłych. Jaki procent naszych katolików może sobie pozwolić na „luksus” czytania Pisma świętego Starego Testamentu? A jeśli już czytają, ilu z nich potrafi wyczytać właściwą myśl Bożą? Ponadto wydaje się, że taka Biblia elementarna może być na każdym etapie równoległym do podręcznika katechizmowego „towarzystwem” naszych katechumenów, aby ich nauczyć samodzielnego czytania opowieści biblijnych w oryginale i umacniania się w wierze, nadziei i miłości.

Ks. Julian Sulowski SJ, Warszawa

Gott ist uns nah. Glaubensbuch in vereinfachter Form, Mittelstufe I, Köln 1971, Verlag J.P. Bachem, s. 148.

W każdym kraju znajduje się pewna ilość dzieci upośledzonych, które wymagają odpowiedniego do ich stopnia rozwoju dostosowania przekazywanych im treści. Temu wymaganiu na poziomie klasy piątej ma odpowiedzieć omawiany podręcznik. Został wydany na polecenie biskupów niemieckich przez Związek Diecezji Niemieckich. Opracowała go komisja Niemieckiego Związku Katechetów. Wśród autorów, którzy pracowali nad tym podręcznikiem, należy wymienić znane nazwiska jak: Eleonore Beck, Gabriele Miller, Josef Quadflieg.

Treść podręcznika podzielili autorzy na dwie części, z których każda

stanowi pewną, zamkniętą w sobie całość. Część druga jest poszerzeniem i pogłębieniem części pierwszej. Uwydatnia się to szczególnie w tych tematach, które się powtarzają w obu częściach. Niemal paralelny układ materiału w dwóch częściach sprawia, że poznana treść i przeżycia dzieci powinny głębiej zapasć w ich świadomość. W każdej części jest po trzydzieści pięć tematów i na końcu dodatek w postaci modlitw dostosowanych do Mszy św. dla dzieci.

W obu częściach autorzy wychodzą od wezwania, które Bóg kieruje do ludzi, a kończą na wtajemniczeniu dzieci w Eucharystię. W pierwszej części zaczynają od powołania Samuela, a w drugiej — Abrahama. W pierwszej części mocniej akcentują Stary Testament, ale nie w sensie „historii biblijnej”. Szesć jednostek jest poświęconych Eliaszowi. Jakub występuje jedynie jako wprowadzenie do pojęcia ludu Bożego. W drugiej części bardziej rozbudowano naukę Nowego Testamentu. W obu częściach nie widać troski o chronologię.

W Eucharystii nie ma mowy o ofierze. W pierwszej części skoncentrowano się na pokarmie. W drugiej uwypuklono wspólnotę, a w obu częściach występuje nauka o posłannictwie.

Podręcznik uwzględnia wielkie uroczystości liturgiczne, jak Boże Narodzenie, Święto Objawienia, Zmartwychwstanie. Wątki biblijne przeplatają się ze współczesnymi sprawami. Zbawienie ujmują autorzy antropologicznie.

Omawiany podręcznik odznacza się prostymi i łatwymi sformułowaniami. Zawiera mało treści pisanej, a za to bogato i kolorowo ilustrowane. Rysunki ilustrują, a w pewnych jednostkach uzupełniają treść słowną. Często ukazują moment antropologiczny, konieczny, a nie zawsze uwzględniony w tekście. W graficznym rozmieszczeniu tekstu pisanego i obrazków zastosowano duże urozmaicenie. Dzięki czemu podręcznik nie nuży swą monotonością graficzną. Niemal każdy temat ma inne rozmieszczenie.

Podręcznik ten może dużo pomóc wychowawcom zajmującym się w teorii i w praktyce dziećmi upośledzonymi.

Ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Walter RUPP, *Eltern heute mit der Jugend konfrontiert*, Innsbruck-Wien-München i Würzburg 1972, Tyrolia-Verlag oraz Echter-Verlag, s. 148.

Książka ta powstała jako owoc 10-letniej pracy autora wśród młodzieży w wieku 13—18 lat. Autor spotykał się z młodzieżą w ponad 150 szkołach średnich. Przeprowadzał wśród wspomnianej młodzieży dni skupienia, różne kursy i wywiady, połączone z dyskusjami. Przez wiele lat odpowiadał w czasopiśmie młodzieżowym i w listach indywidualnych na problemy poruszane przez młodzież. Swoje długoletnie doświadczenia zebrał w tej książce.

Autor wychodzi od stwierdzenia, że młodzież nastęrcza duże trudności wychowawcze rodzicom i nauczycielom. Wywołują one u wielu dorosłych lęk i bezradność, którym za mało zapobiega literatura pedagogiczna. Zajmuje się ona bowiem za dużo dziećmi przed okresem dojrzewania, a za mało młodzieżą. A gdy już to czyni, zbyt często zadawała się opisywaniem problemów i badaniami, a powstrzymuje się od rozstrzygnięcia i wydawania sądu. Pedagog, który unika zajmowania stanowiska, jest podobny do lekarza, który stawia diagnozę, a nie podejmuje się leczenia.

Tę lukę próbuje wypełnić Walter Rupp swoją książką. Stawia odważnie problemy. Pragnie nie tylko informować, ale także bronić słusznych opinii. Zajmuje jasne stanowisko i gotów jest na konfrontację z poglądami przeciwnymi.

Wielu rodziców ogranicza swoją troskę o dzieci do zapewnienia im jedynie warunków życia, zwłaszcza materialnych. Tymczasem wychowanie jest czymś więcej niż zapewnieniem takich warunków. Książka ta nie ma